

Kevään teemaillassa kuultiin mieliin painuvia kertomuksia Afganistanista

Teksti ja kuvat: **Jorma Hautala**

Pirkanmaan Reservipiirien Henkisen maanpuolustuksen kevään teemailta järjestettiin 2. päivä huhtikuuta Tampereella. Pieni mutta sitäkin aktiivisempi ryhmä valmistautui tilaisuuteen Elisan hyvällä kahvitarjoilulla. Tilaisuuden avasi Elisan edustaja. Pirkanmaan Reservipiirien Henkisen maanpuolustuksen toimikunnasta Mariitta Hurme esitteli illan luennoitsijat ja toivotti heidät ja meidät kiinnostuneet kuulijat tervetulleiksi.

Ulkoasiainneuvos, Ulkoasianministeriön apulaisosastopäällikkö **Anu Laamanen** luennoi aiheenaan 'Ajankohtaista sotilaallisesta kriisinhallinnasta'. Esityksen kuluessa selvisi miten laajaa, monitahoista ja kansainvälistä tämän osan toimet Ulkoministeriössämme ovat.

Pirkanmaan Reservipiirien Henkisen maanpuolustuksen toimikunnasta Mariitta Hurme avaa tilaisuuden ja toivottaa esitelmöitsijät ja yleisön tervetulleiksi.

Sotilaallista- ja siviilikriisinhallintaa

Kaikessa toiminnassa on otettava erittäin tarkasti huomioon EU:n, NATO:n ja YK:n säännöt ja eri osapuolten sopimukset, jotka koskevat jokaista kohdemaata erikseen. Toiminta jakautuu pääasiassa kahteen erityyppiseen kriisinhallintaan, sotilaalliseen kriisinhallintaan mukaan lukien nopean toiminnan joukot ja siviilikriisinhallintaan sisältäen humanitäärisen avun, poliisien ja tarkkailijoiden toiminnan.

Vuoden 2007 alusta on EU:lla kutakin puolivuotisjaksoa kohden kokoajan lähtövalmiudessa 2 taisteluosastoa. Suomikin pitää huippuun koulutettua osastoa

Kiinnostunut yleisö seuraa tarkkaavaisena mielenkiintoista esitystä.

aina vuorollaan 6 kuukautta lähtövalmiudessa. EU:n sotilaallisia operaatioita on menossa 6, josta viimeisimmät ovat Tshad ja Atalanta (Somalian merirosvot). Oman vaikeutensa tehtäviin tuovat paikalliset olosuhteet, kuumuus, kuivuus ja hygienia sekä meille oudot sairaudet. Nyt esim. Tshadissa on sadekausi ja olemattomat tiestöt ovat kuravellinä. Liikkuminen onnistuu parhaiten helikopterilla. Tshadissa on 60 suomalaista sotilasta.

EU:n siviilioperaatioita on menossa 11, joista 10:ssä on mukana suomalaisia. Ulkoministeriön palkkalistoilla on 150 näihin osallistuvaan henkilöä. Näihin tehtäviin erikoiskoukutus saaneita poliiseja voidaan irrottaa kansainvälisiin tehtäviin kerrallaan enintään 70.

Meissä kuulijoissa heräsi syvä kunnioitus Ulkoministeriön tämän osan toimintaa kohtaan. Heidän on koko ajan hallittava nämä kaikki täysin erilaiset ja erilliset monikansalliset kriisinhallintaoperaatiot ja pidettävä hyvä huoli jokaisesta kaukana kotoa työskentelevästä Suomen kansalaisesta.

Todellisia kertomuksia Afganistanista

Sotilaspastori **Sami Tammisalo** kertoi kokemuksistaan Afganistanissa. Hän toimii nykyään Pioneerirykmentin sotilaspastorina Keuruulla. Afganistaniin hän meni 30.7.2008 ja kotiutui sieltä maaliskuun alussa 2009.

Sami Tammisalo aloitti esityksensä virittämällä meidät paikalliseen tunnelmaan afganistanilaisen musiikin säestämällä kuvaesityksellä. Afganistanissa on arviolta 32,3 miljoonaa asukasta, heistä 99,9 % on islamin uskoisia (85 % sunni ja 15 % shia).

Lukutaitoisia on vain 25 %. Pääkielet ovat dari, pashu, uzbek ja turkmenia. Moskeijoita maassa on n.47000. Pinta-ala on n.650 000 km² (n. 2 kertaa Suomen pinta-ala). Sami toimi Afganistanissa virkansa mukaisesti sotilaspappina ja samalla myös tiedostusupseerin apulaisena.

Saimme kuulla seikkaperäisen ja jännittävän kuvauksen käytännön kriisinhallinnasta sen kaiken itse kokeneen Sami Tammisalon sujuvasti kertomana. Pääsimme hänen vivahderikkaan kertomuksensa ja autenttisten kuvien myötä keskelle todellisia tapahtumia.

Afganistanin pohjoisosa on rauhallisempi ja eteläosa on Taliban-taistelioiden (taliban = oppilaat) aluetta ja se on rauhaton. Suurin vaara aiheutuu heidän asettamistaan tienvarsipommeista. Usein pommit on väsätty venäläisten jälkeensä jättämistä sotatarvikkeista, joita on Afganistanissa paljon. Lisää aseita ja räjähdysaineita Taliban saa Pakistanin puolelta. Hankinnat rahoitetaan huumeiden viennillä. Raja Pakistaniin vuotaa korruption yleisyyden vuoksi. Esimerkkinä Sami mainitsi, että kun raja-aseman päälliköltä oli kysytty, oliko heidän raja-asemalla sattunut laittomien tavaroiden takavarikointia, oli vastaus ollut, ettei koko hänen virkauransa aikana ollut esiintynyt mitään laittomuuksia. Totuus lienee se, että kun aseet ja huumeet ovat kulkeneet rajan yli niin päällikkö ja vartijat ovat sattuneet sopivasti katsomaan muualle.

Paikallisen väestön luottamus ansaittava

Sami korosti sitä, miten tärkeää on saavuttaa paikallisen väestön luottamus. Ilman rynnäkkökivääriä ei voi olla, mutta sotilaallisessakin kriisinhallinnassa tehokkain ase on luottamus. Keskustelu heidän kanssa, kuunteleminen, ymmärtäminen ja auttaminen ovat tärkeitä asioita. Tässä kuitenkin piilee vaara, että jos sotilaat auttavat ja humanitääristä apua, niin samoin toimivat siviilijärjestöt rinnastetaan helposti sotilaisiin ja nämäkin joutuvat Talibanin iskujen kohteeksi. Samin esimerkillistä toimintaa ja luottamuksen saavuttamista kuvaa hyvin se, että hän oli tervetullut saarnaamaan moskeijaan. Muslimit olivat tulleet sankoin joukoin kuulemaan, mitä kristityllä Mullahilla on sanottavana. Samin mukaan muslimit kunnioittivat ihmistä, jolla on vakaumus, vaikkei se olisikaan ihan sama kuin heillä. Heidän mielestään on häpeällistä, jos ihmisellä ei ole vakaumusta.

Taliban harjoittaa häikäilemätöntä sissisotaa välittämättä myöskään oman maansa siviiliuhreista. He soluttautuvat tavallisen väestön sekaan, josta heitä on mahdoton tunnistaa. Takaa-ajetuiksi joutuessaan he pakenevat Pakistaniin, jonne kansainväliset joukot eivät voi heitä seurata. Sami kertoi, että kun he tulevat kylään, ja näkevät lapsia ulkona telmimässä ja aikuiset ja lapset juoksevat heitä vastaan, on kaikki hyvin. Mutta jos heidän tullessaan kylä on hiljainen eikä lapsia näy missään, on paras kulkea ohi. Joku aikuinen saattaa tulla ja käskeä vihaisesti ja viipymättä poistumaan. Kylä on luultavasti Taliban myönteinen ja siellä saattaa olla sissejä.

Useimmat Taliban-taistelijat tulevat pashu-heimon jäsenistä. Taliban opettaa väestölle, että monikansalliset joukot ovat siellä riistämässä ja ryöväämässä.

Samin kertomus eräästä partiomatkasta

Partio oli valinnut yöpymiskohdan hyvin huolella turvallisesti vuorten ja kukkuloitten takaa niin, ettei siihen ollut tieltä suoraa näköyhteyttä. Autot ajettiin teltojen suojaksi todennäköisen hyökkäyssuunnan puolelle. Vartiopaikka valittiin oikeaoppisesti kukkulan laelle, josta oli hyvä näköala leiriin, tielle ja ympäristöön. Yöstä tuli sysipimeä, ei kuun valoa, eikä pienintäkään valon pilkahdusta, edes pimeäkiikarilla ei nähnyt mitään. Ympärillä oli asumaton vuoristoinen erämaa, oli ihan hiiden hiljaista. Aamuyön tunteina vartija havahtui tien suunnasta kuuluviin vähäisiin ja hyvin heikkoihin kulkemisen ääniin. Hän yritti pimeäkiikarilla nähdä, mistä on kysymys mutta ei siinä onnistunut. Äänet tuntuivat kulkevat suoraan leiriä kohti. Vartiomies teki hiljaisen hälytyksen. Niin hiljaista oli, että kun vartiomies poisti rynnäkkökiväärin varmistimen ja siirsi sen sarjatulelille, sen pieni napsaus kajahti yössä kuin vasaran isku ja tämän jälkeen kuului joukon pakenevia juoksuaskelia, jotka loittonivat yöhön. Hyökkääjät arvasivat tullessaan huomatuksi ja luopuivat tuhoamisaikeistaan. Samin mukaan heitä oli vuorilta seurattu koko ajan ja hyökkääjät tiesivät tarkalleen missä yöpymisleiri sijaitsi. Kriisinhallintajoukot eivät koskaan käytä samaa yöpymispaikkaa uudelleen, koska Taliban miinoittaa ne.

Samin mukaan suomalaissa kriisinhallintajoukoissa mieliala on hyvä. Siihen yhtenä syynä on se järkevä ja tärkeä päätös, että kuuden kuukauden palvelusjaksossa on 3 kahden viikon kotilomaa. Myös suomalaisten traditioiden mukainen juhlapäivien vietto on tärkeä asia. Yhtenä sellaisena hän mainitsi syvälle mieliin painuneen siellä pidetyn Itsenäisyyspäivän paraatin ja juhlapäivän vieton. Vaikka se oli vaatimattomampi kuin koti-Suomessa pidetyt, se oli varmasti yhtä tärkeä. Sami päätti hyvä ja mielenkiintoisen esityksensä kauniin musiikin säestyksellä näytettyihin hienoihin kuviin Afganistanista.

*Pirkanmaan reservipiirien
henkisen
maanpuolustuksen
toimikunnan
varapuheenjohtaja Timo
Koivula kiittää
Ulkoasiainneuvos, Anu
Laamasta hyvästä
esitelmästä ja luovuttaa
hänelle kauniin
muistolahjan.*

Ryhmäkuvassa vasemmalta Ulkoasiainneuvos, Ulkoasianministeriön apulaisosastopäällikkö Anu Laamanen, Pirkanmaan Reservipiirien Henkisen maanpuolustuksen toimikunnasta Mariitta Hurme ja toimikunnan varapuheenjohtaja Timo Koivula oikealla Sotilaspastori Sami Tammisalo Pioneerirykmentistä Keuruulta.

Hyvä ja seikkaperäisen esityksen jälkeen meille kuulijoille tuli selväksi, millaisissa olosuhteissa vaikeaa ja tärkeää kriisinhallintatyötä hyvin koulutetut sotilaamme siellä tekevät. Heidän on pystyttävä vastaamaan vaikeissa ja vieraissa olosuhteissa kiperiin ja yllättäviin tilanteisiin välittömästi mutta silti harkitun rauhallisesti. Kunnioituksemme heitä kohtaa nousi entisestään.

Molempien esitysten jälkeen tarkkaavaisena kuunnellut yleisö esitti monia kysymyksiä luennoitsijoille ja vilkas keskustelu jatkui pitkään. Tilaisuuden päätteeksi Pirkanmaan reservipiirien henkisen maanpuolustuksen toimikunnasta varapuheenjohtaja Timo Koivula ja Mariitta Hurme kiittivät hyvistä esitelmistä ja antoivat esitelmöitsijöille kauniit muistolahjat.

Näin hyvään ja mielenkiintoiseen tilaisuuteen olisi kaivannut enemmän kuulijoita. Harmittaa heidän puolesta, jotka jättivät näin tärkeän tilaisuuden väliin. He menettivät tosi paljon.

Lisää Afganistanista voi lukea osoitteesta: www.mil.fi/ruotuvaki/afganistan